

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
dr. R.H.A. Plasterk
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Den Haag, 31 maart 2014

Geachte heer Plasterk,

Via internet vindt momenteel consultatie plaats voor een voorstel tot wijziging van de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) met als doel het vergroten van de transparantie van de financieringsstromen van politieke partijen in het decentraal bestuur.

Het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, Raadslid.Nu, de beroepsvereniging voor raadsleden maakt graag gebruik van de gelegenheid u haar zienswijze op dit voorstel te geven.

De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen 2014 laat zien dat het aandeel dat de lokale partijen in het lokale bestuur innemen ten opzichte van de verkiezingen van 2010 alleen maar groter is geworden. Was het een kwart van het aantal zetel, nu is dat 30%, meer concreet ruim 3000 van de 9000 raadsleden in de 403 gemeenten. Desondanks beperkt uw voorstel zich ten aanzien van lokale politieke partijen tot het publiekelijk verantwoorden van inkomende geldstromen van derden, maar voorziet de wet na het aannemen van dit voorstel er nog in dat alleen de in het parlement vertegenwoordigde partijen door u een subsidie wordt verstrekt voor het bekostigen van diverse politieke activiteiten op zowel landelijk als lokaal terrein. De vraag is dan ook of de gronden waarop volksvertegenwoordigingen op grond van deze wet een bijdrage van de overheid voor hun werkzaamheden ontvangen wel legitiem zijn waar op decentraal niveau naast volksvertegenwoordiging door in het parlement vertegenwoordigde partijen ook volksvertegenwoordiging in toenemende mate plaatsvindt door niet in het parlement vertegenwoordigde politieke groeperingen.

In artikel 7 van de Wfpp is aangegeven dat aan politieke partijen subsidie wordt verstrekt ten behoeve van de volgende activiteiten:

- a. politieke vormings- en scholingsactiviteiten;
- b. informatievoorziening;
- c. het onderhouden van contacten met zusterpartijen buiten Nederland en het ondersteunen van vormings- en scholingsactiviteiten ten behoeve van het kader van die partijen;
- d. politiek-wetenschappelijke activiteiten;
- e. activiteiten ter bevordering van de politieke participatie van jongeren;
- f. het werven van leden;
- g. het betrekken van niet-leden bij activiteiten van de politieke partij;
- h. werving, selectie en begeleiding van politieke ambtsdragers;
- i. activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes.

De vraag is of de lokale partijen voor een goede vervulling van de door hen gekandideerde en gekozen leden van decentrale volksvertegenwoordigingen niet ook bovengenoemde activiteiten uitvoeren. Hebben deze partijen dan niet naast de bijdragen van derden waarover zij, als dit wetsvoorstel wordt aangenomen, in het openbaar verantwoording zullen moeten afleggen, evenveel recht op een bijdrage van de overheid op de voet van deze wet?

Dankzij de positieve medewerking die wij van uw ministerie ondervinden ter ondersteuning van de werkzaamheden van onze vereniging zijn wij in staat invulling te geven aan uw doelstelling, namelijk het vergroten van de kwaliteit van het lokale openbaar bestuur. De aanvankelijk gevreesde nog lagere opkomst voor de gemeenteraadsverkiezingen dan de nu vastgestelde 53% werd ook geweten aan de kwaliteit van het gemeentelijke bestuur. Nog meer dan tot nu toe het geval was, zal de burger als gevolg van de decentralisatie van rijks- en provinciale taken naar 'de eerste overheid' steeds meer er aan hechten dat de gemeente de haar toegekende taken ook goed uitvoert. Het eerste bestuursorgaan dat daarvoor verantwoordelijkheid draagt, is de gemeenteraad die immers in zijn kaderstellende en controlerende taak de accenten aangeeft die het college van burgemeester en wethouders tot uitvoering moeten brengen. Daarbij past dan ook nog de budgettaire rol die de gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de begroting en derhalve ook de verdeling van de inkomende en uitgaande geldstromen.

Het bovenstaande beschouwend komen wij tot de conclusie dat u weliswaar enerzijds van mening bent dat de kwaliteit van het lokale bestuur op een hoger niveau getild moet worden, maar dat u alleen de landelijke partijen door de subsidie die zij krijgen om die kwaliteit te verhogen met een bijdrage van de overheid in staat stelt daar ook vorm en inhoud aan te geven. Het gevolg daarvan is dat eenderde van de raadszetels die ook geacht worden de door u gewenste kwaliteit te leveren op grond van deze wet daartoe niet toe in staat worden gesteld, maar hen voor het leveren van de door u gewenste kwaliteit afhankelijk maakt van bijdragen van hun leden en van sponsors.

Wij zijn van mening dat deze wet dan ook niet in overeenstemming is met artikel 1 van de Grondwet die immers in de eerste zin van artikel 1 bepaalt: 'Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld.' De tweede zin van genoemd artikel bepaalt verder dat 'Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.'

Door de leden van de lokale politieke groeperingen de facto uit te zonderen van subsidiëring op grond van deze wet is naar onze mening sprake van in ieder geval ongelijke behandeling en wellicht de facto ook van discriminatie.

De conclusie ten aanzien van dit wetsvoorstel is dan ook dat deze wet en het wetsvoorstel geen recht doen aan de uitspraak van de kiezer bij de verkiezingen voor de gemeenteraad van zowel 2010 als 2014, door een uitdrukkelijk vertrouwen uit te spreken in lokale politieke groeperingen waar het gaat om samenstelling van de lokale volksvertegenwoordiging.

Wij zijn uiteraard verheugd dat door de toevoeging van de onderdelen I-i, I-ii, I-iii, I-iv en I-v aan artikel 1 van de Wfpp de lokale partijen ook een plaats krijgen in deze wet, maar vinden dit onvoldoende.

Gegeven ons bovenstaande pleidooi zal een honorering daarvan in het nog te doorlopen traject wellicht ook gevolgen hebben voor overige beoogde wijzigingen met betrekking tot rechtspersonen die op grond van de huidige Wfpp wel middelen mogen ontvangen op grond van deze wet. Wij verzoeken u dan ook om naast het op gelijke voet behandelen van lokale politieke partijen ook de rechtspersonen die overeenkomstige diensten verlenen aan lokale partijen als aan de in het parlement vertegenwoordigde politieke partijen op de gelijke wijze te behandelen.

Desalniettemin staan wij positief tegenover hetgeen u beoogt te wijzigen door de toevoeging van hoofdstuk 3 aan de Wfpp waar het gaat om het openbaar maken van de financiën van lokale partijen. Wij hebben in dat kader ook kennis genomen van het rapport van *Necker van Naem*. Wij stellen vast dat in dit rapport weliswaar kritische kanttekeningen worden geplaatst bij de financiering op decentraal niveau, maar dat deze kanttekeningen nauwelijks van het niveau 'niet doen' zijn. Er zijn zelfs voorstellen die gekenschetst worden als 'overbodig' ('met een kanon op een mug schieten') zoals de registratie.

Het zal u niet verbazen dat wij voor lokale partijen bepleiten dat de verantwoording op overeenkomstige wijze wordt vorm gegeven als voor de in het parlement vertegenwoordigde politieke partijen. Dat daarbij tevens een meer specifieke maatstaf wordt voorgesteld rekening houdend met de

over het algemeen lagere bijdragen die lokale partijen ontvangen, kunnen wij ons voorstellen. Dit temeer als u rekening houdt met het volgende aspect waarvoor wij uw aandacht vragen.

Alhoewel de kiezer uitdrukkelijk vertrouwen heeft uitgesproken in de lokale partijen, heeft desondanks 70% van de kiezers zijn vertrouwen uitgesproken in de lokale afdelingen en hun fracties van de landelijke partijen. De lokale afdelingen van de landelijke partijen zijn voor een deel van hun inkomsten ook afhankelijk van hetgeen via de subsidie op grond van de Wfpp aan hun (landelijke) partij wordt toegekend. Daarnaast zijn zij afhankelijk van de lokaal ontvangen bijdragen van leden, lokale volksvertegenwoordigers en lokale sponsors. De Wfpp voorziet er ook in dat ook over lokaal ontvangen bijdragen publiekelijk verantwoording wordt afgelegd. Wij ondersteunen deze verantwoording van lokale inkomsten, maar staan wel voor dat ook daarvoor maatwerk in de Wfpp wordt betracht.

Dit betekent naar onze mening dat de Wfpp een verdergaande wijziging behoeft waardoor, mede in het licht van hetgeen wij met een verwijzing naar artikel 1 van de Grondwet hebben betoogd, ook op lokaal niveau een gelijke behandeling plaatsvindt van alle geldstromen die de Wfpp mogelijk maakt. Naar onze mening zal dan ook een knip moeten worden aangebracht in de subsidiëring vanwege de overheid op landelijk niveau en op decentraal niveau. Dit kan worden vorm gegeven door de gemeente zowel voor de in de gemeenteraden vertegenwoordigde landelijke partijen als voor lokale partijen te laten voorzien in het op gelijke voet toekennen van subsidie. Naar onze mening kan de 'Commissie toezicht financiën politieke partijen' die al in de Wfpp een plaats heeft ook op lokaal niveau haar werkzaamheden verrichten.

Alhoewel het niet tot het bereik van onze vereniging behoort, merken wij volledigheidshalve op dat hetgeen hiervoor door ons wordt voorgesteld ook op provinciaal niveau gerealiseerd zou moeten worden.

Wij vertrouwen er op dat u met onze reactie rekening zult houden bij de verdere procedure die uw wetsvoorstel nog zal moeten doorlopen en dat u de essentie van onze reactie opneemt in de Memorie van Toelichting en onze brief ook ter kennis zult brengen van de Raad van State en de Tweede en Eerste Kamer.

Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, Raadslid.Nu

P.A. Otten,
voorzitter